

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 1, 2, 5, 6, 10, 13, 20, 23, 35,
36, 38, 39, 40, 41, 58, 59 STRAIPSNIŲ, III SKYRIAUS IR ĮSTATYMO 3, 6 PRIEDŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m. gruodžio 14 d. Nr. XIV-2361
Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šis įstatymas taikomas:

1) asmenims, atitinkantiems šio įstatymo nustatytus pensijų socialinio draudimo stažo bei kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai skirti ir bent vieną iš šių sąlygų:

a) jie yra sukakę šiame įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių (toliau – senatvės pensijos amžius) arba jiems iki šiame įstatyme nustatyto senatvės pensijos amžiaus yra likę ne daugiau kaip 5 metai;

b) jie yra asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka nustatytas 55 procentų ar mažesnis dalyvumo lygis (toliau – asmuo su negalia);

c) jie yra asmenys, kurie iki 2005 m. birželio 30 d. buvo pripažinti invalidais, ar asmenys, kuriems nuo 2005 m. liepos 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo nustatytas 55 procentų ar mažesnis darbingumo lygis (toliau – nedarbingais ar iš dalies darbingais pripažinti asmenys);

2) mirus šios dalies 1 punkte nurodytiems asmenims arba juos paskelbus mirusiais – jų sutuoktiniams ir vaikams (įvaikiams).“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. **Bendroji socialinio draudimo pensijos dalis** (toliau – bendroji dalis, bendroji pensijos dalis) – socialinio draudimo pensijos dalis, skirta pagal šį įstatymą paskirtų socialinio draudimo netekto darbingumo (toliau – netekto darbingumo pensija), negalios ir senatvės pensijų bei pagal šį įstatymą mokamų invalidumo pensijų gavėjų minimalioms pajamoms užtikrinti.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. **Būtinasis pensijų socialinio draudimo stažas** (toliau – būtinasis stažas) – šio įstatymo tam tikros rūšies socialinio draudimo pensijai nustatyto pensijų socialinio draudimo stažo trukmė metais. Būtinasis stažas taikomas:

1) asmenų, įgijusių pensijų socialinio draudimo stažą, didesnę už būtinąjį stažą socialinio draudimo senatvės pensijai skirti, bendrajai pensijos daliai didinti;

2) socialinio draudimo negalios, netekto darbingumo, pagal šį įstatymą mokamų invalidumo pensijų ir senatvės pensijų gavėjams pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą mokamoms pensijų priemokoms apskaičiuoti.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. **Laikinieji pensijos apskaitos vienetai** – pensijos apskaitos vienetai, laikinai naudojami individualiajai socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensijos daliai apskaičiuoti, siekiant nepaveikti šios pensijos dalies dydžio, kai asmuo dalyvauja pensijų kaupime pagal Pensijų kaupimo įstatymą.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. **Negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetai** – šio įstatymo nustatyta tvarka asmeniui, pripažintam asmeniui su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingu ar iš dalies darbingu asmeniui), nuo socialinio draudimo negalios ar netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos skiriami papildomi pensijos apskaitos vienetai, naudojami individualiajai pensijos daliai apskaičiuoti.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. **Pakaitinis pensijos apskaitos vienetas** – sąlyginis matas, kuris šio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuojamas pagal pensijos apskaitos vienetų, įgytų iki asmenį pripažįstant asmeniui su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingu ar iš dalies darbingu), vidurkį ir naudojamas negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičiui nustatyti.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. **Socialinio draudimo negalios pensija** (toliau – negalios pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama ir mokama asmeniui su negalia, kuris turi šio įstatymo nustatytą minimalųjį stažą, reikalingą šiai pensijai skirti.“

7. Pakeisti 2 straipsnio 22 dalį ir ją išdėstyti taip:

„22. **Socialinio draudimo senatvės pensija asmeniui su negalia** (toliau – senatvės pensija asmeniui su negalia) – senatvės pensija, šio įstatymo nustatyta tvarka skiriama ir mokama asmeniui, kuris senatvės pensijos amžių sukančia negalios (netekto darbingumo) pensijos gavimo laikotarpiu arba kuris asmeniui su negalia pripažįstamas sukančia senatvės pensijos amžių.“

8. Pakeisti 2 straipsnio 24 dalį ir ją išdėstyti taip:

„24. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme ir Pensijų kaupimo įstatyme.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) negalios;“.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Pensijų mokėjimas asmenims, turintiems teisę gauti daugiau negu vieną pensiją

1. Asmenims, kuriems mokamos netekto darbingumo (invalidumo) pensijos ir kurie gaudami šią pensiją po 2018 m. sausio 1 d. sukanka senatvės pensijos amžių ir įgyja teisę gauti senatvės pensiją, mokama didesnioji iš šių pensijų: arba senatvės pensija, apskaičiuota šio įstatymo 17 ir 18 straipsniuose nustatyta tvarka, arba iki 2023 m. gruodžio 31 d. paskirta socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam (toliau – senatvės pensija neįgaliajam), arba senatvės pensija asmeniui su negalia, apskaičiuota šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka. Kartu su senatvės pensija, skiriama ir mokama pagal šio įstatymo 14 arba 20 straipsnį, ar senatvės pensija neįgaliajam arba senatvės pensija asmeniui su negalia, apskaičiuota pagal šio įstatymo 34 straipsnį, pensijų kaupime dalyvavusiems asmenims mokama kaupiamoji pensijų išmoka pagal Pensijų kaupimo įstatymo nuostatas. Kartu su senatvės pensija, senatvės pensija neįgaliajam, senatvės pensija asmeniui su negalia ar negalios, netekto darbingumo, invalidumo pensija gali būti mokamos našlių ir (ar) našlaičių pensijos, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip. Asmenims, tuo pačiu metu turintiems teisę gauti ir negalios, netekto darbingumo ar invalidumo pensiją, ir senatvės pensiją, senatvės pensiją neįgaliajam ar senatvės pensiją asmeniui su negalia, mokama didesnioji iš šių pensijų arba asmens prašymu – viena iš šių pensijų.

2. Asmenims, tuo pačiu metu turintiems teisę gauti našlių pensijas ir našlaičių pensijas, mokama didesnioji pensija arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų.

3. Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas ar valstybines socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1994 m. gruodžio 31 d. maitintoją ir tuo pačiu metu turintiems teisę gauti socialinio draudimo senatvės, negalios, netekto darbingumo, invalidumo, ištarnauto laiko, našlių arba našlaičių pensiją, mokama jų pasirinkimu viena iš šių pensijų, išskyrus našlaičių pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1994 m. gruodžio 31 d. tėvą (motiną).

4. Asmenys, turintys teisę gauti socialinio draudimo pensiją, nepraranda teisės gauti valstybines pensijas ar kitas pensijų išmokas, jeigu šių pensijų ir kitų pensijų išmokų skyrimą ir mokėjimą nustatančiuose įstatymuose nenustatyta kitaip.“

5 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Į stažą, skiriant ir naujinant senatvės pensiją ar negalios pensiją pagal šio įstatymo nuostatas, kalendorine trukme, bet ne ilgiau, negu asmuo sukako senatvės pensijos amžių, įskaitomi pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą (toliau – Pensijų įstatymas), pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1994 m. gruodžio 31 d., paskirtų netekto darbingumo (invalidumo) pensijų ir pagal šį įstatymą paskirtos negalios pensijos gavimo metai (ar jų dalis, jeigu pensiją asmuo gavo ne visus metus).“

2. Pakeisti 10 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Laikotarpiai, buvę iki Pensijų įstatymo įsigaliojimo, tai yra iki 1994 m. gruodžio 31 d., kurie yra prilyginami stažui, skiriant senatvės pensiją ar negalios pensiją pagal šio įstatymo nuostatas ir tikslinant iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtų senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų dydžius (šio įstatymo 50 straipsnis), nurodyti šio įstatymo 2 priede. Šie laikotarpiai į stažą įskaitomi kalendorine trukme.“

6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas už laikotarpius, kai asmuo gavo negalios (netekto darbingumo) pensiją

1. Kalendoriniais metais, kai asmuo gavo negalios (netekto darbingumo) pensiją, įgytų apskaitos vienetų skaičiumi laikomas tų metų asmens pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis (šio įstatymo 31 straipsnis). Jeigu negalios (netekto darbingumo) pensija asmeniui buvo mokama ne visus kalendorinius metus, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas proporcingai mažesnis dydis.

2. Jeigu asmuo negalios (netekto darbingumo) pensijos gavimo metais pagal šio įstatymo 12 straipsnį įgyja apskaitos vienetų skaičių, didesnę už pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas didesnysis apskaitos vienetų skaičius.

3. Apskaitos vienetų skaičius nustatomas tik už negalios (netekto darbingumo) pensijos gavimo laikotarpius, buvusius iki asmens senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.“

7 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Motinoms, kurios pagimdė ir išaugino iki 8 metų 5 ir daugiau vaikų, taip pat tėvams (įtėviams), kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo vaikus (įvaikius), kuriems nustatytas neįgalumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumas), nepaisant jų neįgalumo lygio (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo grupės), arba savo vaikus (įvaikius), pripažintus netekusiais 60 procentų ir daugiau dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – pripažintus netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo, iki 2004 m. balandžio 1 d. – I ar II grupės invalidais nuo vaikystės arba iki 2005 m. liepos 1 d. – tapusius I ar II grupės invalidais iki 18 metų), jeigu šiems vaikams (įvaikiams) buvo nustatytas neįgalumo lygis arba šie jų vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliaisiais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, bei asmenims, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose asmenis, kuriems nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialusis nuolatinės slaugos poreikis, iki 2005 m. liepos 1 d. – pripažintus visiškos negalios invalidus), išankstinė senatvės pensija, jeigu jie atitinka šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 4, 5 punktuose nurodytas sąlygas, gali būti paskirta ir tuo atveju, jeigu kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną šie asmenys turi ne mažesnę kaip pusę būtinojo stažo senatvės pensijai skirti, galiosiančio tais metais, kuriais asmuo sukaks senatvės pensijos amžių, stažą.“

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją

1. Skiriant negalios (netekto darbingumo) pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, negalios (netekto darbingumo) pensijos dydis apskaičiuojamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir nemažinamas dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, išskyrus atvejį, kai išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui negalios (netekto darbingumo) pensija buvo paskirta iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos, tačiau jos mokėjimas tęsiamas jam sukakus senatvės pensijos amžių. Tokiu atveju iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos asmeniui paskirtos negalios pensijos dydis nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo sukako senatvės pensijos amžių, apskaičiuojamas sumažinant jį dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus. Šioje dalyje nustatytu atveju negalios pensijos dydis asmeniui sukakus senatvės pensijos amžių nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją, įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos

socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis, kaip nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.

2. Skiriant senatvės pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, senatvės pensijos dydis apskaičiuojamas pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius ir mažinamas dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus. Senatvės pensijos dydis nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją, įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis kaip:

- 1) 2021 m. ir anksčiau – 40 metų;
- 2) 2022 m. – 40 metų 3 mėnesiai;
- 3) 2023 m. – 40 metų 6 mėnesiai;
- 4) 2024 m. – 40 metų 9 mėnesiai;
- 5) 2025 m. – 41 metai;
- 6) 2026 m. – 41 metai 3 mėnesiai;
- 7) 2027 m. – 41 metai 6 mėnesiai;
- 8) 2028 m. – 41 metai 9 mėnesiai;
- 9) 2029 m. – 42 metai;
- 10) 2030 m. – 42 metai 3 mėnesiai;
- 11) 2031 m. ir vėliau – 42 metai 6 mėnesiai.

3. Išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui, kuriam sukakus senatvės pensijos amžių mokama senatvės pensija neįgaliajam arba senatvės pensija asmeniui su negalia, šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotos senatvės pensijos neįgaliajam arba senatvės pensijos asmeniui su negalia bendroji ir individualioji dalys mažinamos dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus. Senatvės pensijos neįgaliajam ir senatvės pensijos asmens su negalia dydis nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją, įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis, kaip nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.“

9 straipsnis. III skyriaus pakeitimas

Pakeisti III skyrių ir jį išdėstyti taip:

„III SKYRIUS**SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJOS, SKIRIAMOS ASMENIMS SU NEGALIA****25 straipsnis. Socialinio draudimo pensijos, skiriamos asmenims su negalia**

Asmenims su negalia, vadovaujantis šiuo įstatymu, skiriamos šios socialinio draudimo pensijos:

- 1) darbingo amžiaus asmenims su negalia – šio įstatymo 5 straipsnio 2 punkte nurodyta socialinio draudimo negalios pensija;
- 2) sukakusiems senatvės pensijos amžių asmenims su negalia – šio įstatymo 5 straipsnio 1 punkte nurodyta socialinio draudimo senatvės pensija, kuri apskaičiuojama šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Teisė gauti negalios pensiją

Teisę gauti negalios pensiją turi asmenys, kurie atitinka šiame įstatyme nustatytas sąlygas negalios pensijai skirti ir yra:

- 1) asmenys su negalia arba
- 2) asmenys, sergantys hipofiziniu nanizmu.

27 straipsnis. Negalios pensijos skyrimo sąlygos

1. Asmuo su negalia įgyja teisę gauti negalios pensiją, jeigu dalyvumo lygio nustatymo ar vėlesnę dieną jis turi minimalųjį stažą negalios pensijai gauti.

2. Asmuo, sergantis hipofiziniu nanizmu, įgyja teisę gauti negalios pensiją kaip asmuo, netekęs 70 procentų dalyvumo, jeigu atitinka šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytą sąlygą ir:

- 1) yra asmuo, kuriam iki 2023 m. gruodžio 31 d. nebuvo nustatytas darbingumo lygis, o po 2024 m. sausio 1 d. – dalyvumo lygis, arba
- 2) yra asmuo, kuris iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas netekusiu 45–65 procentų darbingumo arba po 2024 m. sausio 1 d. pripažintas netekusiu 45–65 procentų dalyvumo.

28 straipsnis. Minimalusis ir būtinasis stažas negalios pensijai

1. Asmeniui, kuris iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas netekusiu 45–100 procentų darbingumo arba po 2024 m. sausio 1 d. pripažintas asmeniu su negalia, nustatomas toks minimalusis stažas negalios pensijai: kol asmeniui sukanka 22 metai – 2 mėnesiai; sukakusiam 22 metus minimalusis stažas kasmet didinamas 2 mėnesiais per metus; sukakusiam 36 metus

minimalusis stažas kasmet didinamas 6 mėnesiais per metus (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti minimaliojo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalis).

2. Būtinasis stažas negalios pensijai nustatomas taip: kol asmeniui sukanka 24 metai – vieni metai; sukakusiam 24 metus būtinasis stažas didinamas 4 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 30 metų būtinasis stažas didinamas 6 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 34 metus būtinasis stažas didinamas 8 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 40 metų būtinasis stažas didinamas 12 mėnesių kiekvienais asmens amžiaus metais (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti būtiniojo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas).

3. Asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu, negalios pensija skiriama, kai jie sukanka 10 metų mažesnę amžių negu šiame įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius.

29 straipsnis. Negalios pensijos bendrosios dalies apskaičiavimas

Negalios pensijos bendrosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $d \cdot \beta \cdot B$, kurioje:

- 1) B – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojantis bazinės pensijos dydis;
- 2) d – netekto dalyvumo lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede;
- 3) β – asmens įgyto stažo ir teisės gauti negalios pensiją atsiradimo metais galiojančio būtiniojo stažo senatvės pensijai santykis (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas). Jeigu asmens įgyto stažo ir būtiniojo stažo senatvės pensijai santykis yra mažesnis už vienetą, laikoma, kad jis lygus vienetui. Jeigu, taikant Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatas, teisė gauti negalios pensiją Lietuvoje nustatoma atsižvelgiant į kitoje valstybėje įgytą stažą, β lygus asmens įgyto stažo, už kurį skiriama pensija Lietuvoje, ir tam asmeniui nustatyto minimaliojo stažo negalios pensijai gauti (šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalis) santykiui.

30 straipsnis. Negalios pensijos individualiosios dalies apskaičiavimas

1. Negalios pensijos individualiosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $N \cdot p \cdot d$, kurioje:

- 1) N – asmens apskaitos vienetų skaičius, taikomas negalios pensijai, apskaičiuotas kaip apskaitos vienetų, įgytų iki mėnesio, kurį asmuo įgijo teisę gauti negalios pensiją, pirmosios dienos, negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų ir laikinųjų pensijos apskaitos vienetų, pridėdamų prie asmens įgytų apskaitos vienetų ir negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų iki mėnesio, kurį asmuo sukanka senatvės pensijos amžių, paskutinės dienos, suma;

- 2) p – tą mėnesį, už kurį mokama negalios pensija, galiojanti apskaitos vieneto vertė;

3) d – netekto dalyvumo lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede, atitinkantis asmens dalyvumo lygį tą mėnesį, už kurį mokama pensija.

2. Negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičius nustatomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį (šio įstatymo 31 straipsnis) padauginus iš skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus teisės gauti negalios pensiją atsiradimo dieną (jeigu pensija skiriama nuo vėlesnės dienos, – iš skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus pensijos skyrimo dieną). Tais atvejais, kai pagal šį įstatymą paskirtos negalios (netekto darbingumo) pensijos mokėjimas asmeniui buvo nutrauktas pasibaigus jam nustatytam dalyvumo lygio (darbingumo lygio) terminui ir šiam asmeniui nustatomas dalyvumo lygis nuo dienos, vėlesnės negu po šios pensijos mokėjimo nutraukimo dienos einanti diena, negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičius apskaičiuojamas iš naujo šioje dalyje nustatyta tvarka pagal asmens amžių tą dieną, kurią jis vėl įgyja teisę gauti negalios pensiją.

31 straipsnis. Pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio nustatymas

1. Jeigu dalyvumo lygio nustatymo metu asmuo dar nesukakęs 22 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki dalyvumo lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir dalyvumo lygio nustatymo metus);

2) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didžiausias iš šių dydžių, bet jis negali būti mažesnis negu 0,5.

2. Jeigu dalyvumo lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 22 metus, tačiau nesukakęs 26 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki dalyvumo lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir dalyvumo lygio nustatymo metus);

2) nustatomi didžiausi dvejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jeigu yra tik vieno metų įgyti apskaitos vienetai, antruoju dydžiu laikomas nulis);

3) didžiausių dvejų metų apskaitos vienetų dydžių vidurkis laikomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu, tačiau negali būti mažesnis negu 0,5.

3. Jeigu dalyvumo lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 26 metus ir daugiau, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui apskaičiuoti sumuojami visi asmens įgyti apskaitos vienetai, pradedant nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 24 metai, pradžios;

2) gauta suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 24 metai, pradžios iki dalyvumo lygio nustatymo dienos, bet ne ilgiau kaip iki senatvės pensijos

amžiaus sukakties dienos (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas dalyvumo lygis);

3) jeigu asmuo apskaitos vienetų turi įgijęs iki 24 metų sukakties, į pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio skaičiavimą įtraukiami didžiausi trejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jeigu yra tik vienu ar dvejų metų įgyti apskaitos vienetai, kitais dydžiais laikomas nulis). Tokiu atveju įgytų apskaitos vienetų suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 21 metai, pradžios iki dalyvumo lygio nustatymo dienos, bet ne ilgiau kaip iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas dalyvumo lygis);

4) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didesnis iš dydžių, apskaičiuotų pagal šios dalies 2 ar 3 punktą.

4. Nustatant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, skaičiavimui naudojami nesumažinti dėl asmens dalyvavimo pensijų kaupime asmens įgyti apskaitos vienetai.

32 straipsnis. Laikinių pensijos apskaitos vienetų nustatymas

Laikinieji pensijos apskaitos vienetai apskaičiuojami kaip skirtumas tarp apskaitos vienetų, kurie būtų įgyti per asmens draudimo laikotarpį iki negalios (netekto darbingumo) pensijos paskyrimo, jeigu asmuo nebūtų dalyvavęs pensijų kaupime, ir asmens įgytų apskaitos vienetų.

33 straipsnis. Negalios (netekto darbingumo) pensijos dydžio naujinimas

1. Nuo kiekvienų kalendorinių metų sausio 1 dienos negalios (netekto darbingumo) pensijos dydis kasmet naujinamas, įvertinant asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių:

1) jeigu asmeniui naudinga, negalios (netekto darbingumo) pensijos bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka, įskaitant papildomai įgytą stažą ir taikant tam asmeniui būtinojo stažo senatvės pensijai reikalavimus einamųjų metų sausio 1 dieną;

2) jeigu asmeniui naudinga, negalios (netekto darbingumo) pensijos individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 30 straipsnyje nustatyta tvarka, didinant įgytų iki tų metų sausio 1 dienos apskaitos vienetų skaičių šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka, o negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičių mažinant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio dydžiu. Tais atvejais, kai negalios (netekto darbingumo) pensijos mokėjimas tęsiamas asmeniui sukakus senatvės pensijos amžių, negalios (netekto darbingumo) pensijos dydis naujinamas už kiekvienių kalendorinius metus papildomai įskaitant pagal šio įstatymo 12 straipsnį apskaičiuotų apskaitos vienetų skaičių.

2. Naujas negalios (netekto darbingumo) pensijos dydis, atnaujintas atsižvelgiant į praėjusiais kalendoriniais metais asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių, apskaičiuojamas

ir naujo dydžio negalios (netekto darbingumo) pensija pradedama mokėti ne vėliau kaip atitinkamų kalendorinių metų liepos mėnesį. Kartu su naujo dydžio negalios (netekto darbingumo) pensija gavėjui išmokamas nuo kalendorinių metų sausio 1 dienos susidaręs negalios (netekto darbingumo) pensijų dydžių skirtumas.

34 straipsnis. Senatvės pensija asmeniui su negalia

1. Kai asmuo, gaunantis pagal šį įstatymą paskirtą negalios (netekto darbingumo) pensiją, apskaičiuotą kaip asmenims, netekusiems 65 procentų ir mažiau dalyvumo (darbingumo), įgyja teisę gauti senatvės pensiją, jam skiriama ir mokama senatvės pensija, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 17, 23 ir 24 straipsniuose nustatyta tvarka, įskaitant į stažą iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvusius negalios (netekto darbingumo) pensijos gavimo metus ir taikant būtinąjo stažo reikalavimą, nustatytą senatvės pensijai;

2) senatvės pensijos individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 18, 23 ir 24 straipsniuose nustatyta tvarka, asmens įgytais apskaitos vienetais laikant dydį, apskaičiuotą pagal šio įstatymo 12, 13 ir 51 straipsnius, o jeigu asmuo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją gavo 2017 m. gruodžio mėnesį, – pagal šio įstatymo 12, 13 ir 47 straipsnius, neįskaitant laikinųjų pensijos apskaitos vienetų.

2. Kai asmuo, gaunantis pagal šį įstatymą paskirtą negalios (netekto darbingumo) pensiją, apskaičiuotą kaip asmenims, netekusiems 70 procentų ir daugiau dalyvumo (darbingumo), įgyja teisę gauti senatvės pensiją, jam skiriama ir mokama senatvės pensija asmeniui su negalia, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos asmeniui su negalia bendroji dalis apskaičiuojama šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotą senatvės pensijos bendrosios dalies dydį dauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota negalios (netekto darbingumo) pensija;

2) senatvės pensijos asmeniui su negalia individualioji dalis apskaičiuojama šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotą senatvės pensijos individualiosios dalies dydį dauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota negalios (netekto darbingumo) pensija;

3) pagal šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus apskaičiuota senatvės pensija asmeniui su negalia, kuriam darbingumo lygis buvo nustatytas iki senatvės pensijos amžiaus sukakties, mokama neterminuotai. Kai šiam asmeniui dalyvumo lygis nustatomas po senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos, senatvės pensija asmeniui su negalia mokama vadovaujantis šio

straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatomis. Kai asmeniui iki senatvės pensijos amžiaus sukakties nustatyto dalyvumo lygio terminas baigiasi po senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos, senatvės pensija asmeniui su negalia mokama vadovaujantis šio straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatomis.

3. Kai senatvės pensijos gavėjas po senatvės pensijos paskyrimo pripažįstamas asmeniu su negalia ir jam nustatomas 70 procentų ir didesnis netekto dalyvumo lygis, jam nuo dalyvumo lygio nustatymo dienos be jo prašymo, jeigu jam tai naudinga, pradedama mokėti senatvės pensija asmeniui su negalia, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos asmeniui su negalia bendroji pensijos dalis apskaičiuojama asmeniui paskirtos ir mokamos senatvės pensijos bendrosios pensijos dalies dydį dauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas);

2) senatvės pensijos asmeniui su negalia individualioji pensijos dalis apskaičiuojama asmeniui paskirtos ir mokamos senatvės pensijos individualiosios pensijos dydį dauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas).

4. Kai senatvės pensijos asmeniui su negalia gavėjui pakartotinai nustatomas dalyvumo lygis ir jam nustatomas:

1) didesnis netekto dalyvumo lygis (procentais), senatvės pensija asmeniui su negalia be asmens prašymo perskaičiuojama atsižvelgiant į iš naujo nustatytą netekto dalyvumo lygį (procentais). Naujo dydžio senatvės pensija asmeniui su negalia pradedama mokėti nuo iš naujo nustatyto netekto dalyvumo lygio (procentais) nustatymo dienos;

2) mažesnis kaip 70 procentų netekto dalyvumo lygis, asmeniui, jeigu jam tai naudinga, be asmens prašymo nuo mažesnio netekto dalyvumo lygio (procentais) nustatymo dienos, o jeigu senatvės pensija asmeniui su negalia už tą mėnesį jau išmokėta, – nuo kito mėnesio pirmos dienos atnaujinamas senatvės pensijos mokėjimas, jeigu asmeniui iki dalyvumo lygio nustatymo dienos senatvės pensija buvo paskirta. Jeigu asmeniui nustatomas mažesnis, negu buvo nustatytas, netekto dalyvumo lygis (procentais), tačiau didesnis kaip 70 procentų netekto dalyvumo lygis, jam mokama senatvės pensija asmeniui su negalia, apskaičiuota pagal nustatytą netekto dalyvumo lygį (procentais).

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta tvarka apskaičiuotos senatvės pensijos asmeniui su negalia mokamos iki nustatyto dalyvumo lygio termino pabaigos. Pasibaigus šiam terminui, asmens prašymu skiriama ir pradedama mokėti senatvės pensija, jeigu ji nebuvo paskirta, arba be asmens prašymo atnaujinamas anksčiau paskirtos senatvės pensijos mokėjimas. Jeigu senatvės pensijos gavėjui vėl nustatomas 70 procentų ir didesnis netekto dalyvumo lygis, jam, vadovaujantis šio straipsnio 3 dalimi, pradedama mokėti senatvės pensija asmeniui su negalia.

6. Senatvės pensija asmeniui su negalia (senatvės pensija neįgaliajam) naujinama šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu senatvės pensijos ar senatvės pensijos asmeniui su

negalia mokėjimo sustabdymo laikotarpiu asmuo įgijo papildomo stažo ir apskaitos vienetų, atnaujinus šios pensijos mokėjimą pagal šio straipsnio 4 dalies 2 punktą ar šio straipsnio 5 dalį, ji naujinama šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka.“

10 straipsnis. 35 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 35 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisę gauti našlių ir našlaičių pensiją turi šio įstatymo 36 ir 38 straipsniuose nurodyti mirusio (paskelbto mirusiu) asmens sutuoktinis ir vaikai (įvaikiai), jeigu asmuo mirties (paskelbimo mirusiu) dieną atitiko šias sąlygas:

1) buvo įgijęs teisę gauti negalios, netekto darbingumo, invalidumo ar senatvės pensiją (atsižvelgiant į mirusio (paskelbto mirusiu) asmens amžių) arba gavo vieną iš šių pensijų;

2) minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti miręs (paskelbtas mirusiu) asmuo įgijo dirbdamas Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose (išskyrus asmenis, iki mirties (paskelbimo mirusiu) dienos gavusius negalios, netekto darbingumo, invalidumo ar senatvės pensiją, paskirtą ir (ar) mokėtą pagal Pensijų įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1994 m. gruodžio 31 d., bei reabilituotus politinius kalinius ir tremtinius, kurie dalį stažo įgijo kalinimo metu ar tremtyje ir kuriems sąlyga įgyti minimalųjį stažą dirbant Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose netaikoma).“

11 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 36 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) našlė arba našlys, jeigu jie atitinka vieną iš šių sąlygų:

a) buvo pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki sutuoktinio mirties arba per 5 metus po sutuoktinio mirties;

b) buvo pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius) iki 18 metų, kuriems buvo nustatytas neįgalumo lygis, arba pripažintus asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliaisiais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatytas 75–100 procentų netekto dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 75–100 procentų netekto darbingumo lygis, iki

2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šiems vaikams (įvaikiams) neįgalumo lygis nustatytas arba šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliaisiais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), iki jiems sukako 18 metų.“

2. Pakeisti 36 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Našlei ir našliui teisė gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo nurodytos pensijos mokėjimas nutraukiamas, nes našlei ar našliui nustatytas didesnis negu 55 procentų dalyvumo lygis, tačiau nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, jie pripažįstami asmenimis su negalia. Jeigu našlys arba našlė senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu, teisė gauti jiems paskirtą ir iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties mokėtą našlių pensiją išlieka iki gyvos galvos.“

12 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 38 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„38 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlaičių pensiją

1. Teisę gauti našlaičių pensiją turi mirusio (paskelbto mirusiu) asmens vaikai ir įvaikiai iki 18 metų, taip pat vyresni mirusio (paskelbto mirusiu) asmens vaikai ir įvaikiai, pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki dienos (įskaitytinai), kurią jiems sukanka 24 metai, taip pat tie, kurie dėl ligos ar traumos, atsiradusios, iki jiems sukako 24 metai, padarinių asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) pripažinti po 24 metų sukakties dienos, tačiau ne vėliau kaip iki dienos (įskaitytinai), kurią jiems sukanka 26 metai, ir jeigu jie nuo pripažinimo asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) dienos nuolat yra pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais).

2. Bendrojo ugdymo programų ar formaliojo profesinio ugdymo programų mokiniai ir nuolatinių studijų programų studentai, sukakę 18 metų, turi teisę gauti našlaičių pensiją iki mokymosi arba studijų pagal šias programas baigimo (išskyrus bendrojo ugdymo programų mokinius, kurie turi teisę gauti našlaičių pensiją iki tų metų, kuriais jie baigia mokytis pagal šias programas, rugpjūčio 31 d.), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 24 metai.

3. Teisė gauti našlaičių pensiją išlieka:

1) kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažintas našlaitis senatvės pensijos amžių sukako iki 2023 m. gruodžio 31 d. našlaičių pensijos gavimo laikotarpiu;

2) šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkantiems našlaičiams, kurie tais pačiais kalendoriniais metais baigė bendrojo ugdymo programą ir įstojo į švietimo įstaigą mokytis pagal formaliojo profesinio ugdymo programą ar studijuoti pagal nuolatinių studijų programą, – laikotarpiu nuo rugsėjo 1 dienos iki dienos, kurią švietimo įstaigoje prasideda mokslo ar studijų metai pagal formaliojo profesinio ugdymo programą ar nuolatinių studijų programą, pagal kurią mokytis ar studijuoti įstojo našlaitis.

4. Našlaičiui teisė gauti našlaičių pensiją išlieka, kai nurodytos pensijos mokėjimas nutraukiamas, nes našlaičiui nustatytas didesnis negu 55 procentų dalyvumo lygis, tačiau, nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlaičių pensijos mokėjimas, jis pripažįstamas asmeniu su negalia. Tokiu atveju našlaičių pensija vėl pradama mokėti nuo dienos, nuo kurios našlaičiui vėl nustatytas dalyvumo lygis.“

13 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39 straipsnis. Našlaičių pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlaičių pensiją, ši pensija apskaičiuojama pagal mirusio (paskelbto mirusiu) asmens gautos ar galėjusios priklausyti pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydį:

1) mirus (paskelbus mirusiu) senatvės, negalios, netekto darbingumo (invalidumo) ar išankstinės senatvės pensijos gavėjui (gavėją), našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusio (paskelbto mirusiu) asmens gautos pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

2) mirus asmeniui (asmenį paskelbus mirusiu), kuris jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių, bet negavo senatvės pensijos, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui galėjusios priklausyti senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

3) mirus asmeniui (asmenį paskelbus mirusiu), kuris nebuvo sukakęs senatvės pensijos amžiaus, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui galėjusios priklausyti negalios pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų dalyvumo, jeigu asmuo mirė (paskelbtas mirusiu) iki 2023 m. gruodžio 31 d. – pagal netekto darbingumo pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų darbingumo, o jeigu asmuo mirė (paskelbtas mirusiu) iki 2005 m. liepos 1 d., – II grupės invalidumo pensijos dydį;

4) mirus (paskelbus mirusiu) negalios pensijos gavėjui, kuris buvo pripažintas netekusiu 45–60 procentų dalyvumo, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui galėjusios priklausyti negalios pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius,

apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų dalyvumo, o mirus (paskelbus mirusiu) netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjui, kuris buvo pripažintas netekusiu 45–60 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – III grupės invalidu), našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui galėjusios priklausyti netekto darbingumo pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų darbingumo (II grupės invalidumo pensijos dydį).

2. Našlaičių pensijos dydis yra 50 procentų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų pensijų bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jeigu našlaičių pensijos skiriamos dviem ir daugiau vaikų (įvaikių), kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip 100 procentų viso apskaičiuotos negalios, netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jeigu, paskyrus našlaičių pensiją, dėl jos skyrimo ar mokėjimo atnaujinimo kreipiasi kitas našlaitis (kiti našlaičiai) ir dėl to mažėja negalios, netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos dalis, tenkanti vienam našlaičiui, našlaičių pensija perskaičiuojama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas naujas prašymas su visais reikiamais dokumentais, pirmos dienos.

3. Mirus asmeniui (paskelbus mirusiu asmenį), kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau, našlaičių pensija apskaičiuojama atsižvelgiant į mirusio (paskelbto mirusiu) asmens gautos negalios, senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos dydį arba į mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui galėjusios priklausyti negalios (jeigu asmuo mirė (buvo paskelbtas mirusiu) iki 2023 m. gruodžio 31 d. – netekto darbingumo, o jeigu asmuo mirė (buvo paskelbtas mirusiu) iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) ar senatvės pensijos dydį (atsižvelgiant į mirusio (paskelbto mirusiu) asmens amžių), apskaičiuotą šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Našlaičių pensijos abiejų tėvų (įtėvių) netekusiems našlaičiams skiriamos už kiekvieną iš mirusių (paskelbtų mirusiais) tėvų (įtėvių).

5. Indeksavus bazinės pensijos dydį ir apskaitos vieneto vertę, našlaičių pensijos yra atitinkamai apskaičiuojamos pagal naujus šių rodiklių dydžius.“

14 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jeigu pateikiami papildomi laikotarpiai, buvusių iki pensijos paskyrimo, stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenys, asmens senatvės, senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (šio įstatymo 17, 18, 29, 30 ir 34 straipsniai) nustatomos iš naujo, atsižvelgiant į papildomus stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenis.“

15 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 41 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pagal šį įstatymą pensija skiriama ir mokama nuo teisės gauti pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki kreipimosi dėl pensijos paskyrimo dienos, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį.“

2. Pakeisti 41 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Negalios pensija asmeniui skiriama ir mokama iki šiam asmeniui nustatyto dalyvumo lygio termino pabaigos. Negalios pensija asmeniui, sergančiam hipofiziniu nanizmu, paskirta pagal šio įstatymo 27 straipsnio 2 dalį, mokama iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.“

3. Pakeisti 41 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Jeigu senatvės, senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios ar netekto darbingumo pensijos bendrosios ir (ar) individualiosios dalių dydžiai pasikeičia atsižvelgus į naujai pateiktus duomenis (šio įstatymo 40 straipsnio 5 dalis), naujo dydžio senatvės, senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (dalis) pradedamos (pradedama) mokėti nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį duomenys (visi būtini dokumentai) buvo pateikti, pirmos dienos.“

16 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 58 straipsnio 1 dalies nuostatą iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Šio įstatymo nustatyta tvarka, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas arba kol vietoj jų asmenims bus paskirtos senatvės pensijos, senatvės pensijos asmeniui su negalia ar negalios pensijos pagal šį įstatymą, toliau mokamos ir indeksuojamos šio įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Papildyti 58 straipsnį 4 dalimi:

„4. Senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims netekto darbingumo (invalidumo) pensijų mokėjimas tęsiamas iki šios pensijos gavėjui nustatomas dalyvumo lygis. Jeigu asmeniui, kuriam yra paskirta senatvės pensija, nustatomas 70 procentų ar didesnis netekto dalyvumo lygis, jam be jo prašymo pradedama mokėti senatvės pensija asmeniui su negalia, apskaičiuota šio įstatymo 34 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka. Jeigu šiam asmeniui nustatomas 65 procentų ar mažesnis netekto dalyvumo lygis, be jo prašymo pradedama mokėti paskirtoji senatvės pensija.“

17 straipsnis. 59 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 59 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Asmenų, kurie gauna netekto darbingumo ar invalidumo pensijas, paskirtas iki 2017 m. gruodžio 31 d., ir kuriems pensija nebuvo paskirta pagal šio įstatymo 49 straipsnį, pensijų dydžiai gali būti naujinami, per metus įskaitant tiek apskaitos vienetų, kiek pagal šio įstatymo 13 straipsnį

apskaičiuotas dydis viršija dydį $0,78 \cdot K$, kur K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį po 1994 metų, pagal kurį mokama netekto darbingumo ar invalidumo pensija.“

18 straipsnis. Įstatymo 3 priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo 3 priedą ir jį išdėstyti taip:

„Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo pensijų įstatymo
3 priedas

NETEKTO DALYVUMO LYGIO DAUGIKLIŲ DYDŽIAI

Netekto dalyvumo lygis, procentais	Daugiklis
45	0,500
50	0,625
55	0,750
60	0,875
65	1,000
70	1,071
75	1,143
80	1,214
85	1,286
90	1,357
95	1,429
100	1,500

“

19 straipsnis. Įstatymo 6 priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo 6 priedo pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

**„MINIMALUSIS IR BŪTINASIS STAŽAS SOCIALINIO DRAUDIMO NEGALIOS
PENSIJAI“.**

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.
2. Socialinės apsaugos ir darbo ministras ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

21 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Kai asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo įgijo teisę gauti socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją ar socialinio draudimo senatvės pensiją neįgaliajam, įsigaliojus šiam įstatymui Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos šias socialinio draudimo pensijas skiria vadovaudamosi iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusiomis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, jeigu asmuo dėl nurodytų socialinio draudimo pensijų skyrimo į Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą kreipiasi nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d., o jeigu kreipiasi 2025 m. sausio 1 d. ar vėliau – jo kreipimosi metu galiojančiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis.

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi paskirtos socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos mokamos vadovaujantis jų mokėjimo metu galiojančiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi paskirtos socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam, įsigaliojus šiam įstatymui, mokamos tokia pačia tvarka kaip ir įsigaliojus šiam įstatymui paskirtos socialinio draudimo senatvės pensijos asmeniui su negalia.

4. Kai asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo kreipėsi į Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą dėl socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos arba socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam paskyrimo, tačiau, vadovaujantis iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, teisę gauti nurodytas pensijas būtų įgijęs ne anksčiau kaip 2024 m. sausio 1 d., įsigaliojus šiam įstatymui jo kreipimasis baigiamas nagrinėti vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis, priimant sprendimą dėl atitinkamai socialinio draudimo negalios pensijos arba socialinio draudimo senatvės pensijos asmeniui su negalia skyrimo ir mokėjimo.

5. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui, kuriam iki 2023 m. gruodžio 31 d. paskirta socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam, kurios mokėjimas Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta tvarka tęsiamas ir jam sukakus Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta socialinio draudimo senatvės pensijos amžių, po 2024 m. sausio 1 d. nustatomas dalyvumo lygis, perskaičiuojant asmeniui paskirtą socialinio draudimo senatvės pensiją neįgaliajam ir ją mokant *mutatis mutandis* taikomos Socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatos. Jeigu taikant Socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatas vietoj socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam asmeniui turi būti mokama senatvės pensija, apskaičiuojant senatvės pensiją *mutatis mutandis* taikomos Socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies nuostatos.

6. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina įvertinti socialinio draudimo netekto darbingumo ar invalidumo pensijos gavimo laiką iki

2017 m. gruodžio 31 d., *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 47 straipsnis.

7. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina įvertinti pagal nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusias Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatas paskirtos socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos gavimo laiką, *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 49 straipsnis.

8. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina atsižvelgti į asmens 1994–2017 metais įgytus apskaitos vienetų, *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 52 straipsnis.

9. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmuo, gaunantis ištarnauto laiko pensiją, įgyja teisę gauti socialinio draudimo negalios, senatvės arba senatvės asmeniui su negalia pensiją, vietoj ištarnauto laiko pensijos skiriant socialinio draudimo negalios, senatvės arba senatvės asmeniui su negalia pensiją ar perskaičiuojant ištarnauto laiko pensiją, taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 58 straipsnis.

10. Įsigaliojus šiam įstatymui, pirmą kartą naujinant iki 2017 m. gruodžio 31 d. paskirtas netekto darbingumo (invalidumo) pensijas, įvertinami šių pensijų gavėjų nuo paskutinio jų skyrimo (skyrimo iš naujo), bet ne anksčiau kaip nuo 2018 m. sausio 1 d., iki šių pensijų naujinimo metų sausio 1 d. įgyti socialinio draudimo laikotarpiai.

11. Įsigaliojus šiam įstatymui, dėl socialinio draudimo pensijos besikreipiantiems asmenims, kurie teisę gauti socialinio draudimo pensiją įgijo iki 2023 m. gruodžio 31 d., tačiau nuo teisės į pensiją atsiradimo iki kreipimosi dėl pensijos skyrimo praėjo daugiau kaip 6 mėnesiai, pensija už praėjusį laikotarpį skiriama ir išmokama vadovaujantis Socialinio draudimo pensijų įstatymo 41 straipsnio 2 dalimi.

12. Kituose teisės aktuose vartojama sąvoka „socialinio draudimo netekto darbingumo pensija“ tolygi sąvokai „socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensija“, sąvoka „socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam“ – sąvokai „socialinio draudimo senatvės pensija asmeniui su negalia“.

13. Pagal šį įstatymą skiriamos socialinio draudimo negalios pensijos ir socialinio draudimo senatvės pensijos asmenims su negalia jų gavėjams pradedamos mokėti ne vėliau kaip 2024 m. liepos 31 d., kartu išmokant nuo 2024 m. sausio 1 d. susidariusias pensijų nepriemokas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda